

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Název projektu	Rozvoj vzdělávání na Slezské univerzitě v Opavě
Registrační číslo projektu	CZ.02.2.69/0.0./0.0/16_015/0002400

Postavení sociální politiky a její chápaní v evropském prostoru

Průvodní list studijního materiálu

Ladislav Průša

Opava 2021

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA
V OPAVĚ**

Obsah

1	POSTAVENÍ SOCIÁLNÍ POLITIKY A JEJÍ CHÁPÁNÍ V EVROPSKÉM PROSTORU.....	3
2	PEDAGOGICKO DIDAKTICKÉ POZNÁMKY	6
	POUŽITÁ LITERATURA	7
	PŘEHLED DOSTUPNÝCH IKON.....	8

1 POSTAVENÍ SOCIÁLNÍ POLITIKY A JEJÍ CHÁPÁNÍ V EVROPSKÉM PROSTORU

PRŮVODCE STUDIEM – STUDIJNÍ PŘEDPOKLADY

Studium těchto otázek sociální politiky vyžaduje mít základní všeobecné znalosti v rozsahu studia na středních školách především z oblasti sociologie, ekonomie a práva. Studium těchto otázek by se měl věnovat po seznámení s látkou v předchozích lekcích.

RYCHLÝ NÁHLED STUDIJNÍHO MATERIÁLU

Sociální politika od počátku organizované společnosti prošla výraznou proměnou, lze identifikovat řadu mezníků v jejím vývoji. Současně lze také charakterizovat určité vize budoucnosti, základní teoretické koncepty, které by měly být základem vybudování aktivní, otevřené a spravedlivé evropské společnosti.

Mezinárodní smlouvy v sociální oblasti upravují minimální sociální standardy (jedná se např. o Úmluvu MOP o minimální normě sociálního zabezpečení, o Evropský zákoník sociálního zabezpečení nebo o Úmluvu o ochraně lidských práv a důstojnosti lidské bytosti v souvislosti s aplikací biologie a medicíny) a upravují koordinační pravidla s cílem provázat vnitrostátní právní předpisy a zajistit rovné postavení státních příslušníků smluvních stran tak, aby s nimi bylo zacházeno v jiném smluvním státě stejně jako s vlastními občany.

CÍLE STUDIJNÍHO MATERIÁLU

Cílem tohoto studijního textu je poskytnout studentům přehled o dominantních posunech sociální politiky od počátků organizované společnosti do současnosti, seznámit je s aktuálními trendy v evropské sociální politice, s hlavními mezinárodními smlouvami, které upravují minimální sociální standardy a koordinační pravidla mezi jednotlivými evropskými zeměmi a tak získat povědomí o cílech evropské sociální politiky.

KLÍČOVÁ STUDIJNÍHO MATERIÁLU

sociální politika – evropský sociální model – Všeobecná deklarace lidských práv – Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen – Úmluva o právech dítěte – Evropská sociální charta

---

ČAS POTŘEBNÝ KE STUDIU

Stopáž studijního materiálu: 40 minut

Doporučený čas ke studiu: 90 minut

DALŠÍ ZDROJE – DOPORUČENÁ LITERATURA

TOMEŠ, I. *Úvod do teorie a metodologie sociální politiky*. Praha: Portál, 2010.
ISBN 978-80-7367-680-3

Základní trendy sociální politiky od počátků organizované společnosti po dnešní dny se vyznačují řadou charakteristických znaků, která lze obecně shrnout posunem od sociální pomoci přes sociální zabezpečení po sociální ochranu. Základními stavebními kameny evropského sociálního modelu jsou:

- národní systémy sociální ochrany a v nich uplatňovaný princip universality a solidarity,
- státní zásahy na ochranu námezdně pracujících (zejména pokud jde o pracovní dobu, pracovní podmínky a bezpečnost a ochranu zdraví při práci),
- existence zastoupení námezdně pracujících v podniku formou volených institucí a potvrzené účasti odborů,
- princip kolektivního vyjednávání sociálních partnerů o pracovních podmínkách.

Mezi důležité mezníky sociální politiky zemí Unie patřily zejména závěry Římské smlouvy (1957), Doporučení o konvergenci cílů a politik sociální ochrany a o minimálním příjmu (1992), Amsterodamská smlouva (1997) a Lisabonská strategie (2000). Hlavní směry sociální politiky Evropské unie formulované v Lisabonu v r. 2000 se orientovaly na to, aby se Evropa stala:

- nejkonečnější ekonomikou světa, jež bude založena na vědomostech,
- schopnou dosahovat trvale udržitelný rozvoj,
- vytvářet lepší pracovní příležitosti při vyšší sociální kohezi.

Vize budoucí sociální politiky se orientují na vytvoření většího počtu lepších pracovních míst a pracovních příležitostí, na novou rovnováhu mezi flexibilitou a jistotou práce, na boj proti chudobě a diskriminaci, na podporu sociální integrace lidí, na modernizaci systému sociální ochrany, na podporu stejného zacházení s ženami a muži, na posilování sociálních aspektů rozšiřování Evropské unie.

Mezinárodní smlouvy v sociální oblasti upravují dvě základní oblasti:

- minimální standardy sociální zabezpečení,
- koordinační pravidla

Jejich cílem je provázat vnitrostátní právní předpisy a zajistit rovné postavení státních příslušníků smluvních stran tak, aby s nimi bylo zacházeno v jiném smluvním státě stejně jako s vlastními občany. Podrobněji je charakterizována Evropská sociální charta, která je jedním ze základních pilířů smluvního systému ochrany lidských práv v členských zemích Rady Evropy a která měla velký význam pro rozvoj sociální politiky na evropské úrovni.

2 PEDAGOGICKO DIDAKTICKÉ POZNÁMKY

PRŮVODCE STUDIEM

Obor: Studijní text tematicky spadá do těchto oborů vzdělání dle klasifikace CZ-ISCED-F 2013: Společenské vědy, žurnalistika a informační vědy – 03, Zdravotní a sociální péče, péče o příznivé životní podmínky – 09.

Při studiu této problematiky se doporučuje po vyslechnutí audionahrávky seznámit se s těmito otázkami v literatuře doporučené ke studiu.

ÚKOL K ZAMYŠLENÍ

Zamyslete se nad tím, proč Česká republika neratifikovala doposud všechna ustanovení Evropské sociální charty.

KONTROLNÍ OTÁZKY

1. Jaké hlavní směry sociální politiky Evropské Unie byly formulované v Lisabonu v r. 2000?
  2. Charakterizujte základní principy Evropské sociální charty
-

POUŽITÁ LITERATURA

KREBS, V. a kol. *Sociální politika*. Praha: Wolters Kluwer, 2015.
ISBN 978-80-7478-921-2.

PŘEHLED DOSTUPNÝCH IKON

Čas potřebný ke studiu

Klíčová slova

Průvodce studiem

Rychlý náhled

Tutoriály

K zapamatování

Řešená úloha

Kontrolní otázka

Odpovědi

Samostatný úkol

Pro zájemce

Cíle kapitoly

Nezapomeňte na odpočinek

Průvodce textem

Shrnutí

Definice

Případová studie

Věta

Korespondenční úkol

Otázky

Další zdroje

Úkol k zamyšlení

Název: **Postavení sociální politiky a její chápání v evropském prostoru**

Autor: **doc. Ing. Ladislav Průša, CSc.**

Vydavatel: Slezská univerzita v Opavě
Fakulta veřejných politik v Opavě

Určeno: pedagogickým zaměstnancům SU

Počet stran: 9

Tato publikace neprošla jazykovou úpravou.